

‘Belastingontwijking bedraagt paar honderd miljard’

Vrijdag 7 februari hield Arjan Lejour zijn inaugurele rede aan Tilburg University. Hij doet onderzoek naar belastingontwijking. Wij spraken hem voorafgaand aan zijn oratie.

Hoe is je interesse voor belastingontwijking ontstaan?

“Voordat ik me bezighield met belastingen deed ik veel onderzoek naar internationale economie en investeringen. Het viel me op dat tachtig procent van de investeringen die Nederland in komen ook direct het land weer uit gaan via brievenbusmaatschappijen. Ik vroeg me af waarom al die internationale bedrijven dat via Nederland lieten lopen.”

Waarom gebeurt dat?

“Voor multinationals zijn belastingen kosten en die proberen ze logischerwijs te minimaliseren. Ze buiten de verschillen tussen nationale belastingssystemen uit. In Nederland is het belastingstelsel gunstig ingericht voor multinationals; daar profiteren buitenlandse bedrijven ook van.”

Toch verdient de Nederlandse staat niet aan de belastingontwijking, stel je.

“Dat klopt. Er is een verschil tussen belastingparadijzen zoals Bermuda en de Kaaimaneilanden en doorsluislonden zoals Nederland en Singapore. Bij belastingparadijzen is de financiële sector een soort verdienmodel waar ze rijk van worden. In Nederland is het vooral een bijkomstigheid van de afspraken voor multinationals.”

Wat is het probleem?

“In de eerste plaats krijgen de nationale overheden minder belastingen binnen dan

ARJAN LEJOUR

Onderzoeker bij het Centraal Planbureau en
hoogleraar aan Tilburg University

bedoeld. In tegenstelling tot belastingontwijking is belastingontwijking op zich niet illegaal. Iedereen die in het buitenland iets koopt omdat het daar vanwege de lagere belasting goedkoper is, doet eigenlijk aan belastingontwijking. Het is de mate waarin de grote multinationals dat doen, agressieve belastingontwijking, die problematisch is. De omvang is gigantisch, via Nederland tot wel 25 miljard. Wereldwijd loopt dat op tot een paar honderd miljard euro.

Ten tweede halen met name grote bedrijven en vooral de allergrootste bedrijven met de slimste fiscale constructies de grootste voordelen uit belastingontwijking. De belastingdruk van grote bedrijven is lager dan voor kleinere bedrijven. Dat grote multinationals bijna helemaal geen belasting betalen is niet de bedoeling van wetgeving.”

Hoe kan belastingontwijking worden aangepakt?

“Als we weten dat geldstromen naar andere doorsluislonden gaan en eigenlijk niet belast worden, kan Nederland een bronbelasting invoeren. Dat gebeurt in 2021 voor royalty's die doorstromen naar belastingparadijzen, maar in mindere mate voor rente en helemaal niet voor dividenden. Een bronbelasting voor dat laatste missen we nog steeds.

Een betere oplossing is dan ook om internationaal samen te werken. De OESO is bezig beleid te formuleren om dit op internationaal niveau aan te pakken. De grote vraag is natuurlijk of voldoende landen daaraan meedoen. De prikkel om lagere belastingtarieven te hanteren om bedrijven aan te trekken blijft er natuurlijk altijd.”

Valt er nog wat te onderzoeken?

“We begonnen zes of zeven jaar geleden belastingontwijking in Nederland te kwantificeren. Door geanonimiseerde data van brievenbusmaatschappijen wisten we waar de stromen vandaan kwamen en waar ze naartoe gaan. Zo hebben we kunnen uitrekenen wat dat voor voordeel voor bedrijven oplevert. Frustrerend is alleen dat het geld naar Luxemburg, Zwitserland of Singapore gaat en dat blijken dus ook doorsluislonden te zijn. Van daaruit gaat het dan weer verder, maar dat effect kunnen we niet berekenen. Als ik de cijfers uit die landen zou hebben, zou ik ze graag aan elkaar koppelen.”

LEONIE ERNST
Redactiemedewerker

Colofon

Economisch Statistische Berichten (ESB) signaleert nieuwe ontwikkelingen in de economische wetenschap. Daarnaast worden in ESB economische inzichten toegepast op beleidsrelevante aanbevelingen te doen voor de overheid, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Ook analyseert ESB de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse economie. Artikelen in ESB verschijnen op persoonlijke titel.

Redactie

Jasper Lukkezen (hoofdredacteur), Robert Kleinknecht, Yrla van de Ven, Sarah van Hugte, Paul van Kempen, Elisa de Weerd en Leonie Ernst (redactiemedewerker)

Tekstredactie: De Twee Hanen v.o.f.
Vormgeving: Jacques van Schie
Uitgever: Mariska van der Westen

Commissie van redactie

H.G. van Dissel (voorzitter), P.H.B.F. Franses, E. de Jong, H.J. de Jong, A. van Witteloostuijn, A.C. Meijdam, H.P. Møllgaard en J. Plantenga

Rechten

ESB is een uitgave van FD Mediagroep. De Koninklijke Vereniging voor de Staathuishoudkunde is houder van de merknaam ESB. Afbeeldingen: iStock / Lekkyjustdoit, Redlinevector, Diana Vasileva, MangoStar.Studio, StefaNikolic, sturti, Nikada, mbbirdy, Kittikorn,

borchee, Natali.Mis, Chris Gorzeman Capital Images. Strip Van Zanten: Roger Klaassen.

Publiceren

Aanwijzingen voor het aanleveren van kopij vindt u op www.esb.nu/service/publiceren.

Abonneren

U kunt een abonnement online afsluiten op www.esb.nu/service/abonneren.

Adverteren

Neem contact op met Jeannette van Zeijst, 0205928635;jeannette.van.zeijst@fdmediagroep.nl.

Contact

Telefoon redactie: 020 592 87 77
Email redactie: redactie@esb.nu
Telefoon klantenservice: 0800 333 33 34
Email klantenservice: klantenservice@esb.nu
Postadres: Postbus 216, 1000 AE Amsterdam
Bezoekadres: Prins Bernhardplein 173, 1097 BL Amsterdam
Webadres: www.esb.nu
ISSN: 0013-0583

Verschijningsdata ESB:
12 mrt., 9 apr., 14 mei, 11 jun.,
9 jul., 6 aug., 10 sep., 8 okt.,
12 nov. en 17 dec.

